

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-97>

УДК 005:330.142.26

УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМИ АКТИВАМИ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

IMPROVING THE MANAGEMENT OF CURRENT ASSETS OF A BUSINESS ENTITY

Колос Дарина Ігорівназдобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти,
Криворізький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0003-6597-2054>**Короленко Ріта Вікторівна**кандидат економічних наук, доцент,
Криворізький національний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2346-3350>**Kolos Daryna, Korolenko Rita**

Kryvyi Rih National University

У статті розглянуто теоретичні основи та практичні аспекти ефективного управління оборотними активами підприємства в умовах сучасної економічної нестабільності. Визначено економічну сутність і склад оборотних активів, їхній вплив на фінансові результати діяльності та стабільність суб'єкта господарювання. Розглянуто поняття й основні етапи управління оборотними активами підприємства, які дозволяють оцінити ефективність їх використання, виявити проблемні зони та обґрунтувати напрями удосконалення управлінських рішень. На прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» здійснено аналіз складу, структури, динаміки та показників ефективності управління оборотних активів, визначено основні проблеми й фактори, що впливають на їх обіг. Запропоновано основні заходи покращення ефективності управління оборотними активами, спрямовані на оптимізацію структури оборотних активів, прискорення оборотності та зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Ключові слова: оборотні активи, запаси, дебіторська заборгованість, гроші та їх еквіваленти, ліквідність, рентабельність.

Current assets are a key element of a company's financial resources, as they ensure the continuity of the production process and the timely fulfillment of financial obligations. Rational management of current assets contributes to improving the enterprise's liquidity, solvency, and profitability. In today's business environment, especially during periods of economic instability and military risks, effective management of current assets becomes particularly important. For enterprises, it is crucial not only to maintain a sufficient volume of working capital, but also to ensure its optimal structure and rapid turnover. The article examines the theoretical foundations and practical aspects of effective management of a company's current assets under modern economic instability. The economic essence and composition of current assets are defined, as well as their impact on the financial results and stability of a business entity. The concepts and main stages of current asset management are considered, enabling a comprehensive assessment of the efficiency of their use, identification of problem areas, and justification of directions for improving managerial decisions in the financial and economic sphere. Based on the example of PJSC "ArcelorMittal Kryvyi Rih", one of the largest and most powerful metallurgical enterprises in Ukraine that plays an important role in the development of the national economy, the composition, structure, dynamics, and efficiency indicators of current asset management were analyzed. The analysis revealed issues related to excessive inventories, a slowdown in cash turnover, and a significant level of accounts receivable. To improve the efficiency of current asset management at PJSC "ArcelorMittal Kryvyi Rih," a number of measures are proposed, including optimizing inventory structure, reducing payment collection periods, increasing cash turnover, lowering servicing costs, and implementing modern methods of financial control over cash flows. The implementation of these measures will contribute to improved financial results, enhanced liquidity and profitability, and ensure the stable development of PJSC "ArcelorMittal Kryvyi Rih" in the future.

Keywords: current assets, inventories, accounts receivable, cash and cash equivalents, liquidity, profitability.

Постановка проблеми. Оборотні активи відіграють важливу роль у забезпеченні стабільного функціонування підприємства, оскільки саме вони забезпечують безперервність виробництва та своєчасне виконання фінансових зобов'язань. Проте на практиці багато підприємств стикаються з труднощами нерационального використання структури оборотних активів, що проявляється у накопиченні надлишкових запасів, затримках оплати від покупців і нестачею коштів для поточних потреб. Особливо це актуально для великих промислових підприємств, де значні обсяги виробничих операцій вимагають чіткого та збалансованого управління оборотними ресурсами. Недосконалість діючих механізмів управління оборотними активами може призводити до зниження ліквідності, уповільнення обігу коштів та загального погіршення фінансових результатів діяльності підприємства. У зв'язку з цим постає необхідність у пошуку шляхів удосконалення управління оборотними активами, що дозволить забезпечити оптимальну структуру ресурсів, підвищити ліквідність і зміцнити фінансову стійкість підприємства в умовах мінливої економічної ситуації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Значний внесок у вивчення сутності оборотних активів та особливостей управління ними присвятили свої публікації чимало вітчизняних науковців, серед яких: Тютюнник Ю. М. [2], Янковська В. В. [3], Чобіток В. І. [4], Гаватюк Л. С. [5], Перевозова І. В. [6], Хохлов М. П. [13], Левкович О. В. [14] та інші. У наукових працях розкрито економічний зміст оборотних активів, їх роль у забезпеченні безперервності виробничого процесу, наведено підходи до класифікації, формування оптимального обсягу та структури оборотних ресурсів. Автори підкреслюють, що раціональне управління оборотними активами є необхідною умовою забезпечення стабільності функціонування підприємства, підтримання достатньої ліквідності й досягнення економічних результатів.

Однак, хоча тематика управління оборотними активами є доволі вивченою, вона не втрачає актуальності, оскільки економічні умови постійно змінюються, а підприємства змушені оперативнo реагувати на коливання ринку, забезпечуючи необхідний рівень ліквідності, рентабельності та фінансової стійкості. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку наукових досліджень та пошуку інно-

ваційних рішень щодо підвищення результативності управління оборотними активами суб'єктів господарювання.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування теоретичних та практичних підходів до управління оборотними активами підприємства. Для досягнення мети було поставлено ряд завдань: визначити економічну сутність і склад оборотних активів підприємства; розглянути теоретичні підходи до управління оборотними активами підприємства; провести детальне вивчення структури та динаміки оборотних активів на прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» і визначити слабкі місця; оцінити показники ефективності управління оборотними активами підприємства; запропонувати заходи, які допоможуть покращити ефективність управління оборотними активами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Виклад основного матеріалу дослідження. Оборотні активи є невід'ємною складовою економічної системи будь-якого підприємства. Вони представляють собою частину майна, яка безперервно перебуває в обігу, змінюючи свою форму в процесі виробничого циклу, та забезпечують поточну діяльність суб'єкта господарювання. Особливістю оборотних активів є їх здатність повністю споживатися або реалізовуватися протягом одного операційного циклу або протягом року з дати балансу.

У нормативно-правових актах, науково-практичних публікаціях та економічній літературі застосовують багато визначень поняття «оборотні активи». Найбільш поширеними серед них зазначені в таблиці 1.

За даними таблиці 1 можна визначити, що існує багато підходів до трактування поняття оборотних активів, і кожен із них відображає специфіку дослідження, підкреслюючи ті чи інші аспекти їх складу, ролі та функціонального призначення у діяльності підприємства.

Отже, можна узагальнити, що оборотні активи – це ресурси підприємства, які постійно беруть участь у його діяльності та забезпечують безперервність виробництва і продажу продукції протягом одного року. Вони швидко обертаються, тобто змінюють свою форму: з грошей – у запаси сировини, із запасів – у готову продукцію, а після реалізації знову повертаються у грошову форму. Завдяки цьому підприємство може підтримувати стабільний рух капіталу та ефективно використовувати свої ресурси.

Таблиця 1

Підходи до визначення поняття «оборотні активи»

Джерело	Визначення
НП(С)БО 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"	Оборотні активи – це грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу
Тютюнник Я. В.	Оборотні активи – це контрольовані суб'єктом господарювання ресурси, які перебувають у постійному кругообігу з метою забезпечення безперервності виробничого процесу та ліквідності підприємства, що можуть змінювати свою матеріальну форму та переносити свою вартість на вартість готової продукції чи можуть бути перетворені на гроші продовж одного операційного циклу
Янковська В. В.	Оборотні активи – це сукупність майнових цінностей підприємства, що обслуговують поточний господарський процес і цілком споживаються протягом одного операційного (виробничо-комерційного) циклу
Чобіток В. І.	Оборотні активи – це сукупність матеріальних і фінансових активів, які шляхом структурної трансформації здійснюють безперервний кругообіг форм вартості з метою постійного відновлення процесу виробництва, одержання прибутку, підтримки нормальної ліквідності підприємства і повинні повністю використовуватися протягом одного календарного року або операційного циклу

Джерело: сформовано авторами на основі [1; 2, с. 158-159; 3, с. 348; 4, с. 230]

Оборотні активи мають важливе значення для фінансової стійкості підприємства, адже швидкість їх обігу безпосередньо впливає на своєчасність розрахунків, забезпечення виробничого процесу та рівень прибутковості.

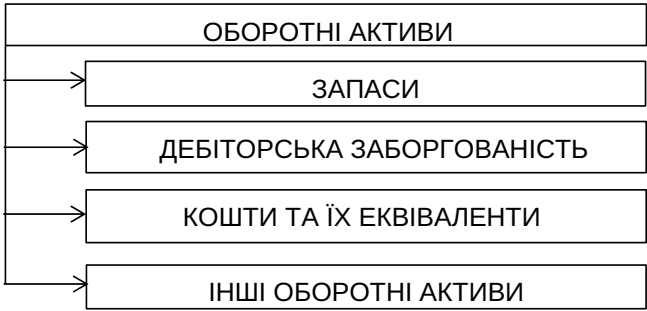
Відповідно НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [1] до складу оборотних активів належать: запаси (сировина, матеріали, незавершене виробництво, готова продукція, товари для продаж тощо); дебіторська заборгованість (борги покупців, замовників чи контрагентів за отримані товари, роботи або послуги; аванси, надані постачальникам); кошти та їх еквіваленти (готівка в касі, кошти на банківських рахунках, короткострокові депозити, цінні папери, які можна швидко продати); інші оборотні активи (короткострокові фінансові інвестиції, податкові переплати, інші поточні активи, які можна швидко використати або перетворити на гроші), (рис. 1).

Управління оборотними активами є важливою складовою загальної системи фінансового менеджменту підприємства. Його ефективність значною мірою визначає фінансову стійкість, ліквідність та прибутковість суб'єкта господарювання.

Управління оборотними активами – це процес планування, контролю та раціонального використання грошових коштів, запасів, дебіторської заборгованості та інших коротко-

строкових ресурсів підприємства, які швидко обертаються. Основна мета управління оборотними активами – забезпечити безперервну роботу підприємства, підтримати фінансову стійкість і досягти найбільш ефективного використання цих ресурсів.

Ефективне управління оборотними активами забезпечує стабільну роботу підприємства та своєчасне виконання фінансових зобов'язань. Для цього застосовується послідовність дій, яка утворює систему управління оборотними активами. До основних етапів належать: аналіз стану оборотних активів (оцінка структури, обсягу та динаміки оборотних активів); планування потреби в оборотних активах (визначення необхідної кількості ресурсів для безперервної роботи підприємства); формування джерел фінансування (визначення власних, позикових та залучених коштів для покриття потреб в оборотних активах); раціональне розміщення оборотних активів (оптимальний розподіл коштів між запасами, грошима та дебіторською заборгованістю); контроль та регулювання (відстеження використання оборотних активів і усунення проблем); оцінка ефективності управління оборотними активами (аналіз оборотності, прибутковості та ліквідності для підвищення результативності) [5, с. 109; 6; 7, с. 170-171]. Узгоджене функціонування

Рис. 1. Склад оборотних активів підприємства
Джерело: сформовано авторами на основі [1]

всіх етапів цієї системи дає змогу підприємству раціонально використовувати свої ресурси, підвищувати ліквідність і зміцнювати фінансову стійкість. Грамотне управління оборотними активами – це запорука фінансового здоров'я підприємства та його сталого розвитку.

Після розгляду теоретичних аспектів поняття, складу та етапів управління оборотними активами, доцільно перейти до практичного аналізу їх стану на конкретному підприємстві. На прикладі ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» проведемо дослідження його оборотних активів за період 2022-2024 роки. Такий аналіз дозволить визначити реальний стан оборотних активів, оцінити ефективність їх використання та виявити резерви для підвищення продуктивності управлінських рішень.

Основна інформація щодо стану оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» представлена у Формі № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)». Отже, на підставі даної форми звітності проведемо аналіз динаміки

оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки, таблиця 2.

За даними таблиці 2 можна визначити, що аналіз динаміки оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» показав, що протягом 2022-2024 років обсяги оборотних активів змінювалися: у 2023 році спостерігалось зменшення загальної суми активів у порівнянні з 2022 роком через скорочення запасів та дебіторської заборгованості, а у 2024 році обсяг оборотних активів знову збільшився в основному за рахунок росту запасів і інших оборотних ресурсів. Це свідчить про коливання в управлінні оборотними ресурсами та поступове відновлення їх використання (рис. 2).

Проведемо аналіз структури оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки, таблиця 3.

За даними таблиці 3 можна визначити, що аналіз структури оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки засвідчив наявність певних зрушень у розподілі коштів між основними

Таблиця 2
Динаміка оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення			
	тис. грн.	тис. грн.	тис. грн.	2023/2022		2024/2023	
				тис. грн.	%	тис. грн.	%
Запаси	14021719	10842192	14687451	-3179527	-22,7	3845259	35,5
Дебіторська заборгованість	14401960	9839064	8733884	-4562896	-31,7	-1105180	-11,2
Гроші та їх еквіваленти	954053	523938	488391	-430115	-45,1	-35547	-6,8
Інші оборотні активи	325687	496247	553290	170560	52,4	57043	11,5
Всього оборотні активи	29703419	21701441	24463016	-8001978	-26,9	2761575	12,7

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

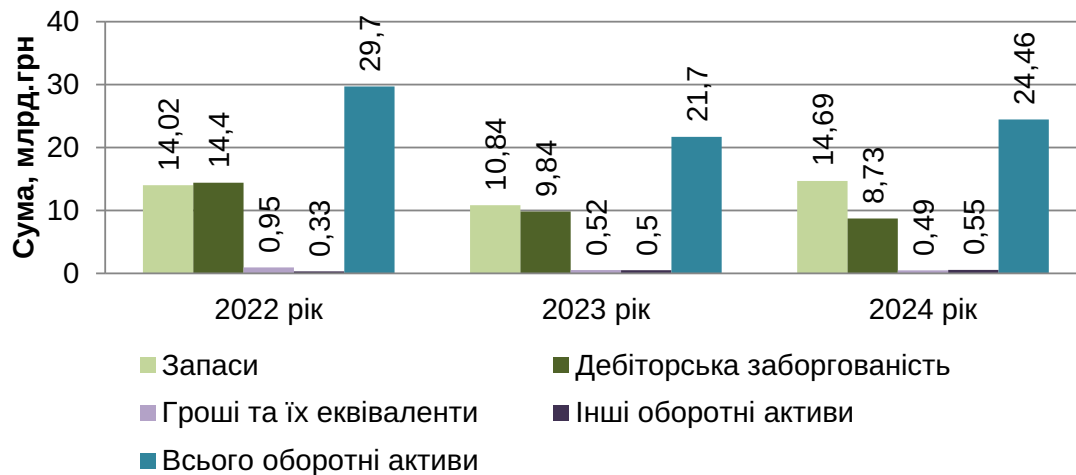

Рис. 2. Динаміка оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

Таблиця 3

Структура оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення	
							2023/2022	2024/2023
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	%	%
Запаси	14021719	47,2	10842192	50	14687451	60	2,8	10,1
Дебіторська заборгованість	14401960	48,5	9839064	45,3	8733884	35,7	-3,1	-9,6
Гроші та їх еквіваленти	954053	3,2	523938	2,4	488391	2	-0,8	-0,4
Інші оборотні активи	325687	1,1	496247	2,3	553290	2,3	1,2	0
Всього оборотні активи	29703419	100	21701441	100	24463016	100	0	0

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

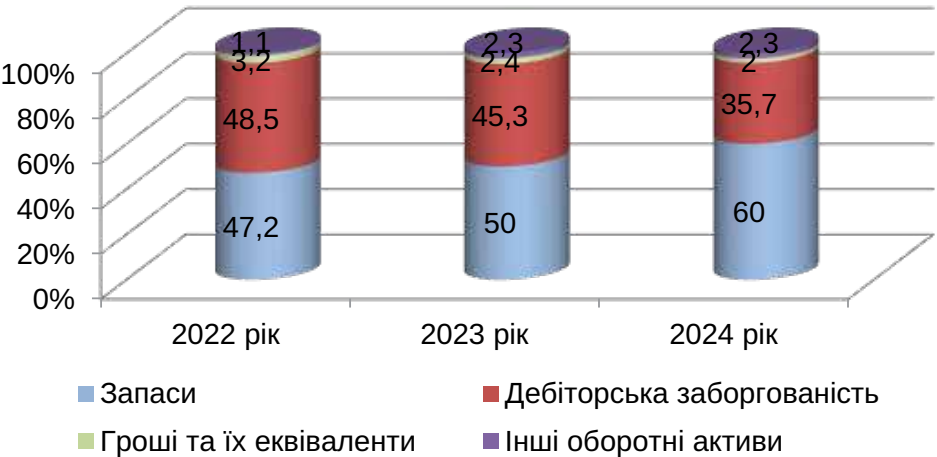
елементами. Основну частку, як і раніше становлять запаси, частка яких у загальному обсязі оборотних активів мала тенденцію до зростання, що може свідчити про накопичення ресурсів для забезпечення стабільної роботи. Дебіторська заборгованість дещо скоротилась, що можна розглядати як позитивний сигнал щодо покращення розрахункової дисципліни контрагентів, про більш ефективну політику підприємства щодо стягнення заборгованості. Водночас частка грошових коштів та їх еквівалентів зменшилась, що вимагає підвищеної уваги управління ліквідністю підприємства. Зменшення коштів потребує осо-

бливої уваги, оскільки це може позначатися на здатності підприємства своєчасно виконувати короткострокові зобов'язання (рис. 3).

Проведемо аналіз динаміки та структури складу запасів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки, таблиця 4.

За даними таблиці 4 можна визначити, що динаміка та структура складу запасів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2022-2024 роках була нестабільною. Структура складу запасів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за досліджуваний період змінювалася нерівномірно. У 2022 році переважали незавершене виробництво та вироб-

Рис. 3. Структура оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки
Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

Динаміка та структура складу запасів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 рокиТаблиця 4

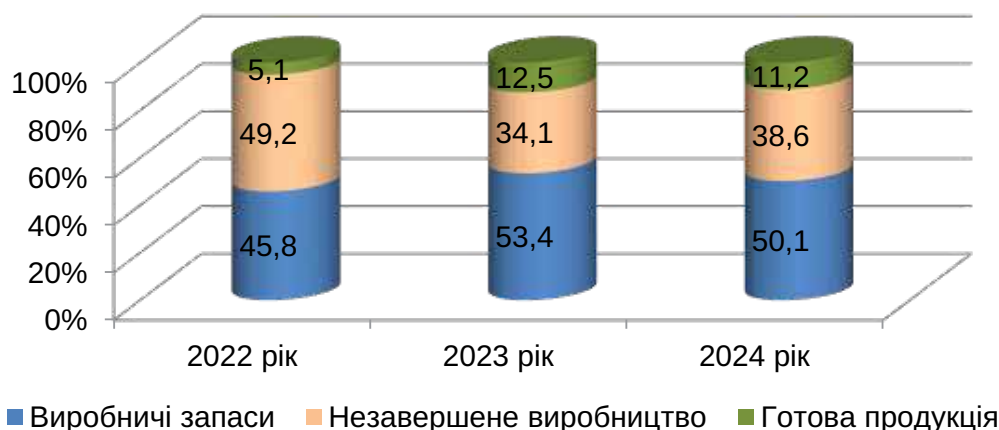
Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення			
							2023/2022		2024/2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Виробничі запаси	6416427	45,8	5788371	53,4	7365740	50,1	-628056	-9,8	1577369	27,3
Незавершене виробництво	6893670	49,2	3700672	34,1	5671178	38,6	-3192998	-46,3	1970506	53,2
Готова продукція	711622	5,1	1353149	12,5	1650533	11,2	641527	90,1	297384	22,0
Всього запаси	14021719	100	10842192	100	14687451	100	-3179527	-22,7	3845259	35,5

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

ничі запаси, тоді як готова продукція займала незначну частку. У 2023 році підприємство скоротило обсяги виробничих запасів і незавершеного виробництва, що свідчить про уповільнення виробничої діяльності, натомість зросла кількість готової продукції. У 2024 році частка запасів знову зросла, за всіма основними статтями, особливо за виробничими запасами та незавершеним виробництвом, що вказує на поступове відновлення виробничих потужностей (рис. 4).

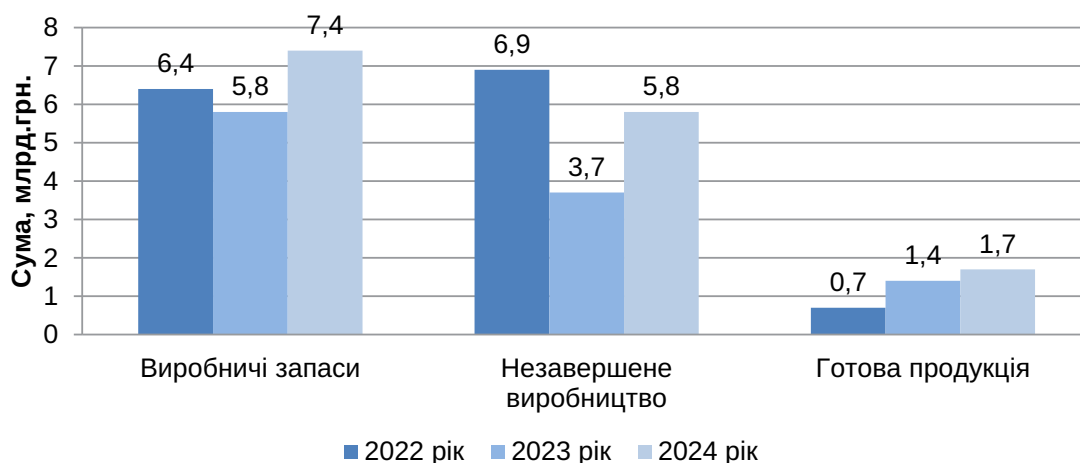
Динаміка складу запасів ПАТ «Арселор-Міттал Кривий Ріг» у 2022-2024 роках була різноспрямованою. У 2023 році обсяги неза-

вершеного виробництва значно знизилися, на 46,3%, у порівнянні з 2022 роком, що свідчить про зменшення виробничої активності. Тоді як готова продукція зросла на 90,1%, у порівнянні з 2022 роком, що говорить про накопичення залишків на складах. У 2024 році ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» вдалося наростити як виробничі запаси на 27,3%, так і незавершене виробництво на 53,2%, а також збільшити обсяги готової продукції на 22% у порівнянні з 2023 роком, що свідчить про відновлення виробництва та більш стабільну роботу підприємства (рис. 5).

Рис. 4. Структура складу запасів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

Рис. 5. Динаміка складу запасів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

Проведемо аналіз динаміки та структури складу дебіторської заборгованості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки, таблиця 5.

За даними таблиці 5 можна визначити, що динаміка та структура дебіторської заборгованості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2022-2024 роках показала, що її загальна сума поступово знижувалася, а основну частку у структурі завжди складали борги покупців.

Динаміка складу дебіторської заборгованості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у 2022-2024 роках мала тенденцію до скорочення. Загальний обсяг зменшився з 14401960 тис. грн. у 2022 році до 8733884 тис. грн. у 2024 році. Найбільше падіння спостерігалось у статті «заборгованість за розрахунками з бюджетом» – майже вдвічі, що свід-

чить про зниження податкових та інших фіскальних зобов'язань підприємства. Також поступово зменшувалася заборгованість за продукцію, роботи та послуги, що говорить про більш ефективний контроль за розрахунками з покупцями. Водночас незначне коливання демонструвала інша поточна дебіторська заборгованість, а сума авансів, виданих постачальникам, зросла у 2023 році на 4,1%, але у 2024 році дещо знизилася на 0,2%. Загалом динаміка складу дебіторської заборгованості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за досліджуваний період свідчить про позитивну тенденцію до скорочення боргів контрагентів перед підприємством.

Структура дебіторської заборгованості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» протягом 2022-2024 років була неоднорідною. Най-

Таблиця 5

**Динаміка та структура складу дебіторської заборгованості
ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки**

Показники	2022 рік		2023 рік		2024 рік		Відхилення			
							2023/2022		2024/2023	
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	7486969	52,0	6071880	61,7	5024433	57,5	-1415089	-18,9	-1047447	-17,3
Дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами	157981	1,1	383028	3,9	356797	4,1	225047	142,5	-26231	-6,8
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом	6515960	45,2	3137632	31,9	3120787	35,7	-3378328	-51,8	-16845	-0,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	241050	1,7	246524	2,5	231867	2,7	5474	2,3	-14657	-5,9
Всього дебіторська заборгованість	14401960	100	9839064	100	8733884	100	-4562896	-31,7	-1105180	-11,2

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10]

більшу частку завжди займала дебіторська заборгованість за продукцію, роботи, послуги, що є природним для промислового підприємства. Важливе місце у структурі займала також заборгованість за розрахунками з бюджетом, але її частка у загальному обсязі дебіторської заборгованості значно скоротилася – з 45,2% у 2022 році до 35,7% у 2024 році. Аванси постачальникам мали зростаючу, але відносно невелику частку, а інша дебіторська заборгованість залишалася незначною та стабільною. У цілому структура складу дебіторської заборгованості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за досліджуваний період свідчить про поступове зниження податкового навантаження та більш збалансований підхід підприємства до управління боргами.

Після дослідження складу оборотних активів доцільно оцінити основні показники їх ефективності, щоб визначити, наскільки раціонально ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у продовж 2022-2024 років управляло своїми оборотними ресурсами.

Для оцінки ефективності управління оборотними активами ПАТ «АрселорМіттал Кри-

вий Ріг» використовуються основні показники: коефіцієнт поточної ліквідності; коефіцієнт швидкої ліквідності; коефіцієнт абсолютної ліквідності; коефіцієнт оборотності оборотних активів; тривалість одного обороту оборотних активів; коефіцієнт оборотності запасів; тривалість одного обороту запасів; коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості; період погашення дебіторської заборгованості; коефіцієнт оборотності грошових коштів; рентабельність оборотних активів.

На підставі даних Форми № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» та Форми № 2 «Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)» проведемо аналіз показників ефективності управління оборотними активами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки, таблиця 6.

За даними таблиці 6 можна визначити, що аналіз показників ефективності управління оборотними активами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки мав позитивну динаміку. Збільшення оборотності активів, запасів та дебіторської заборгованості, а також скорочення тривалості одного обороту свідчить про

Таблиця 6

**Аналіз показників ефективності управління оборотними активами
ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки**

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення	
				2023/ 2022	2024/ 2023
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,02	0,01	-0,03	-0,01
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,85	0,44	0,26	-0,41	-0,18
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,61	0,88	0,66	-0,73	-0,22
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	1,16	1,63	2,80	0,47	1,17
Тривалість одного обороту оборотних активів, дні	314	224	130	-90	-94
Коефіцієнт оборотності запасів	3,92	4,07	5,41	0,15	1,34
Тривалість одного обороту запасів, дні	93	90	67	-3	-23
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	1,99	3,45	6,96	1,46	3,51
Період погашення дебіторської заборгованості, дні	183	106	52	-77	-54
Коефіцієнт оборотності грошових коштів	37,63	56,63	127,61	19	70,98
Рентабельність оборотних активів, %	-130,14	-45,95	-38,34	84,19	7,61

Джерело: сформовано авторами на основі [8; 9; 10; 11; 12]

прискорення обігу коштів і покращення фінансової дисципліни. Зменшення періоду погашення дебіторської заборгованості позитивно вплинуло на платоспроможність підприємства. Водночас зниження рівня ліквідності та від'ємне значення рентабельності оборотних активів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за досліджуваній період свідчить про наявність певних фінансових труднощів, однак загальні тенденції вказують на подальше зміцнення фінансової стабільності підприємства.

Для покращення ефективності управління оборотними активами ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» запропонуємо основні заходи спрямовані на: впровадження системи моніторингу запасів із використанням цифрових інструментів; удосконалення політики кредитування клієнтів і скорочення термінів розрахунків з контрагентами; активне використання фінансового прогнозування та планування грошових потоків; оптимізацію структури оборотних активів за рахунок скорочення мало-ефективних статей; підвищення оборотності активів шляхом зменшення простоїв і втрат у виробництві.

Висновки. У ході дослідження з'ясовано, що ефективне управління оборотними акти-

вами є одним із найважливіших напрямів фінансового менеджменту підприємства. Саме від швидкості обігу та раціонального використання оборотних активів залежить стабільність виробничого процесу, своєчасність розрахунків і рівень прибутковості підприємства. На основі аналізу діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2024 роки виявлено, що підприємство мало значний обсяг оборотних активів, однак не всі вони використовувались ефективно. Основні проблеми пов'язані з надлишковими запасами, уповільненням обігу коштів і наявністю дебіторської заборгованості. Це знизило ліквідність і фінансову гнучкість підприємства. Для покращення ситуації запропоновано комплекс заходів, спрямованих на оптимізацію структури оборотних активів, скорочення запасів, контроль дебіторської заборгованості, прискорення обігу грошових коштів, упровадження сучасних методів фінансового планування та контролю. Реалізація таких заходів дасть змогу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» підвищити ліквідність, зменшити фінансові ризики, стабілізувати діяльність та створити основу для стійкого розвитку у майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: затверджено наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 № 73, зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.ua/laws/show/z0336-13#Text> (дата звернення: 15.10.2025).
2. Тютюнник Я. В. Сучасні підходи до визначення економічної сутності оборотних активів підприємства. *Економіка та держава*. 2021. № 4. С. 157-162. URL: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4923&i=26> (дата звернення 15.10.2025).
3. Янковська В. В. Економічна сутність оборотних активів підприємства. *Міжнародний збірник наукових праць. Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2010. № 1(16). С. 347-350. URL: <https://pbo.ztu.edu.ua/article/view/51630> (дата звернення 15.10.2025).
4. Чобіток В. І., Пятилоктова К. С. Управління оборотними активами підприємства: теоретичний аспект. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2013. № 41. С. 230-234. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2013_41_59 (дата звернення 15.10.2025).
5. Гаватюк Л. С., Захарчук І. О. Теоретичні аспекти сутності управління оборотними активами підприємства. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2017. № 6(11). С. 107-110. URL: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4805> (дата звернення 15.10.2025).
6. Перевозова І. В., Павлова Г. Є. Управління оборотними активами підприємства та їх видами. *Економіка та суспільство*. 2021. № 26. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-12> (дата звернення 15.10.2025).
7. Скаско О. І., Майор О. В., Тимчишин-Чемеріс Ю. В., Нашкерська М. М., Виклюк М. М., Килин О. В. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2018. 416 с.
8. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Результати за 2022 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2022 (дата звернення 15.10.2025).
9. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Результати за 2023 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2023 (дата звернення 15.10.2025).
10. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Результати за 2024 рік. URL: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2024 (дата звернення 15.10.2025).
11. Економіка підприємства: підручник, під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської П. Л. та проф. Кривов'язюка І. В. Київ: Видавничий дім «Кондар», 2020. 700 с.
12. Багацька К. В., Говорушко Т. А., Шеремет О. О. Фінансовий аналіз: підручник. Київ: НУХТ, 2014. 320 с.
13. Хохлов М. П., Щербань О. Д., Крилова М. А. Поняття оборотних активів підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. № 31. С. 409-414. URL: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/Shcherban> (дата звернення 15.10.2025).
14. Левкович О. В., Черновіл М. С. Управління оборотними активами промислових підприємств в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2023. № 1. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_35 (дата звернення 15.10.2025).

REFERENCES:

1. Ministerstvo finansiv Ukrainy (2013) Natsionalne polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [National Regulation (Standard) of Accounting 1 «General requirements for financial reporting»]. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text> (accessed October 15, 2025).
2. Tiutiunnyk Ya. V. (2021) Suchasni pidkhody do vyznachennia ekonomichnoi sutnosti oborotnykh aktyviv pidpriemstva [Modern approaches to determining the economic essence of current assets of the enterprise]. *Ekonomika ta derzhava*, no. 4, pp. 157-162. Available at: <http://www.economy.in.ua/?op=1&z=4923&i=26> (accessed October 15, 2025).
3. Yankovska V. V. (2010) Ekonomichna sutnist oborotnykh aktyviv pidpriemstva [The economic essence of the current assets of the enterprise]. *Mizhnarodnyi zbirnyk naukovykh prats. Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu*, no. 1(16), pp. 347-350. Available at: <https://pbo.ztu.edu.ua/article/view/51630> (accessed October 15, 2025).
4. Chobitok V. I., Piatyloktova K. S. (2013) Upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidpriemstva: teoretychnyi aspekt [Management of current assets of the enterprise: theoretical aspect]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 41, pp. 230-234. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vetp_2013_41_59 (accessed October 15, 2025).
5. Havatiuk L. S., Zakharchuk I. O. (2017) Teoretychni aspekty sutnosti upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidpriemstva [Theoretical aspects of management of current assets of the enterprise]. *Skhidna Yevropa: ekonomika*,

biznes ta upravlinnia, no. 6(11), pp. 107-110. Available at: <https://archer.chnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/4805> (accessed October 15, 2025).

6. Perevozova I. V., Pavlova H. Ie. (2021) Upravlinnia oborotnymy aktyvamy pidpriemstva ta yikh vydamy [Management of current assets of enterprises and their types]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 26. Available at: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-26-12> (accessed October 15, 2025).

7. Skasko O. I., Maior O. V., Tymchyshyn-Chemeris Yu. V., Nashkerska M. M., Vykliuk M. M., Kylyn O. V. (2018) Finansovyi menedzhment: navchalnyi posibnyk [Financial Management: A Study Guide]. Lviv: Rastr-7. 416 p. (in Ukrainian).

8. Finansova zvitnist PAT «ArcelorMittal Kryvyi Rih». Rezultaty za 2022 rik [Financial statements of PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih. Results for 2022]. Available at: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2022 (accessed October 15, 2025).

9. Finansova zvitnist PAT «ArcelorMittal Kryvyi Rih». Rezultaty za 2023 rik [Financial statements of PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih. Results for 2023]. Available at: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2023 (accessed October 15, 2025).

10. Finansova zvitnist PAT «ArcelorMittal Kryvyi Rih». Rezultaty za 2024 rik [Financial statements of PJSC ArcelorMittal Kryvyi Rih. Results for 2024]. Available at: https://clarity-project.info/edr/24432974/finances?current_year=2024 (accessed October 15, 2025).

11. Kovalska L. L., Kryvoviazuk I. V. (2020) Ekonomika pidpriemstva: pidruchnyk [Business Economics: A Textbook]. Kyiv: Vydavnychiy dim «Kondar». 700 p. (in Ukrainian).

12. Bahatska K. V., Hovorushko T. A., Sheremet O. O. (2014) Finansovyi analiz: pidruchnyk [Financial Analysis: A Textbook]. Kyiv: NUKhT. 320 p. (in Ukrainian).

13. Khokhlov M. P., Shcherban O. D., Krylova M. A. (2019) Poniattia oborotnykh aktyviv pidpriemstva [Concept of the enterprise's restructuring assets]. *Infrastruktura rynku*, no. 31, pp. 409-414. Available at: <https://international-relations-tourism.karazin.ua/Shcherban> (accessed October 15, 2025).

14. Levkovych O. V., Chernovil M. S. (2023) Upravlinnia oborotnymy aktyvamy promyslovykh pidpriemstv v suchasnykh umovakh [Management of current assets of industrial enterprises in modern conditions]. *Efektivna ekonomika*, no. 1. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2023_1_35 (accessed October 15, 2025).